

'Rendgenski pogled na dvije kante u akciji. Napunite kantu 1. Ostavite da sazrije. Počnite ponovno u kanti 2. Kada je kanta 2 puna, kanta 1 bi trebala biti spremna (ili gotovo spremna) za korištenje u vrtu.'

SET OD DVIJE KANTE ZA PRIPREMU KOMPOSTA

Slijedite ovaj RECEPT ZA KOMPOST pa ćete:

- uživati u pripremanju fantastične BESPLATNE zemlje za svoj vrt od otpadaka od hrane, suhog lišća, korova itd.
- osjećati se dobro zato što ne bacate ono što se može iskoristiti!
- činiti pravu stvar za planet!

KUPITE 2 KANTE s čvrstim zidovima, bez rupica ili otvora pri dnu. Najviše se preporučuju Tumbleweed 220L kante za kompost. Nakon što nabavite set od dvije kante, vrtnu vilu ili alat za rastresanje komposta i vreću vrtnog vapna, imat ćete uvijek besplatni kompost!

PRIPREMA... Izaberite mjesto u vrtu na koje možete lako i brzo odnijeti otpatke iz kuhinje, i koje je u blizini gdje ćete koristiti kompost, kao što je vrtna lijeha u kojoj ćete možda željeti uzgajati hranu. **UKOPAJTE DONJI RUB KANTE, oko 100mm duboko.** (Ako to ne učinite, štakori, miševi, žohari, mravi i mokrice mogu lako ući unutra.)

SASTOJCI: (pogledati način kako se to radi na stranici 2.)

Otpriblike 3 dijela 'zeleniša' + 1 dio 'smeđeg' materijala + zrak + voda + mikrobi + vrtno vapno (rijetko)

ZELENIŠ

(relativno bogat dušikom)

Otpaci voća i povrća **bilo koje boje**, sirovi ili kuhani • vrećice za čaj • talog od kave • zeleni korov • drugi vrtni otpaci • svježje pokošena trava • (opcionalno) malo kravljeg, ovčjeg ili pilećeg gnojiva da se ubrza proces

NEMOJTE koristiti mlijeko, sir, ili meso dok ne napravite nekoliko kanti dobrog komposta. A ako ih počnete dodavati, obvezno dobro izmiješajte i redovito rastresajte.

'SMEĐI' MATERIJAL

(relativno bogat ugljikom)

Suhe grančice ispod stabla • kora od stabla • suho lišće • slama • oišani suhi korov sa sjemenkama • piljevina • otkos suhe trave • kartonske kutije izrezane u trakama • novine izrezane u trakama • isjeckani uredski papir • papirnati ručnici • papirnate salvete

* zdrobljene ljuske od jaja (to pomaže u održavanju ravnoteže kiselosti)

ZRAK

Ako materijali (npr. grančice) drže otvorene prostore u kanti, to će zadržati nešto zraka u kanti. Dobri mikrobi su aerobni – njima je potreban zrak! Koristite aerator za kompost, vrtnu vilu ili komad jače grane da se otvore prostori sa zrakom unutar sadržaja u kanti.

VODA

Voda se već obično nalazi u hrani i zelenim vrtnim otpacima, ali možda ćete morati dodati malo više vode ako mislite da je sadržaj previše suh.

MIKROBI

(mikroskopski organizmi) Mikrobi žive u zemlji u vrtu, ali također i u zraku. (Oni pomažu biljkama da rastu.) No u gotovom kompostu, starijem dobrom tlu u vrtu i životinjskom gnojivu ima još PUNO VIŠE dobrih mikroba za kompostiranje. U procesu kompostiranja razvijaju se dobri mikrobi!

VRTNO VAPNO (rijetko)

Kupite vreću kako biste riješili povremene probleme.

METODA

1. Stavite sloj grančica koje se lako lome (debljine prsta), ili druge grube suhe materijale bogate ugljikom (npr. krupno iverje od drveta) na dno kako biste tamo zadržali malo zraka.

2. Mikrobi (bakterije, plijesni, gljivice, kvasac) nalaze se prirodno u zemlji. Dodajte malo gotovog komposta, vrtno zemlje ili stajskog gnojiva u kantu za kompost na početku i nekoliko puta u procesu kompostiranja.

3. Dodajte tanki sloj ZELENIŠA, a zatim tanki sloj SMEĐEG MATERIJALA – i nastavite nadodavati otprilike 3 dijela 'ZELENIŠA' na 1 dio 'SMEĐEG MATERIJALA.' To jednostavno znači: u većini slučajeva kada dodate otpatke od hrane, dodajte šaku suhog lišća, ili iskidajte malo novina.

4. Koristite vile, jaki komad grane ili kompost rastresite 'vadičep aeratorom' kako bi se materijali malo izmiješali i dodao zrak. 'Dobri' (aerobni) mikrobi trebaju zrak, ali previše zraka u kanti s rupama na bočnim stranama (u Perthu, Western Australia) isušit će sadržaj i dobit ćete mrave i žohare!

Kanta 1 Stavljajte materijale dok se kanta 1 ne napuni. To može potrajati nekoliko tjedana ili čak i nekoliko mjeseci gdje

vi živite. Kada ja kanta puna, malo ju provrtite, izmiješajte, preokrenite materijal i ostavite kantu da se napravi kompost. **Za to će trebati 6-12 tjedana**, ovisno o materijalima, temperaturi i koliko ste zraka dodavali aeracijom.

Kanta 2 Sada počnite koristiti kantu 2, najprije komadićima suhих grančica na dnu i nakon toga po formuli 3:1 kako je gore navedeno.

Kada kanta 2 bude puna, kompost napravljen u kanti 1 može biti spreman za korištenje! Ako nije spreman, još malo promiješajte i pričekajte još nekoliko tjedana.) Samo ga iskopajte kada vam je potreban. **Nije potrebno micati kante.**

VODITE RAČUNA!

- Nemojte ostavljati otpatke hrane izvan kante; to će privlačiti štakore i miševe
- Ako je poklopac skinut, svakako ga stavite prije kiše.
- Neki (u neznatno broju) mikrobi mogu biti štetni. Smanjite prašinu dodajući malo vode, nosite masku za zaštitu od prašine i rukavice i operite ruke svaki put nakon rukovanja zemljom i zemljanim proizvodima. (VAŽNO za astmatičare i starije osobe)

Ako se ovakve stvari dogode...

- Ako kompost izgleda suh, znači da JESTE previše suh, zato dodajte malo vode!
- Ako imate mrave, kompost je vjerojatno previše suh, zato dodajte malo vode.
- Ako izgleda previše mokar ili sluzav, dodajte suhe materijale poput suhog lišća, iverja ili kartona u trakama.
- Ako imate minijature male mušice (koje se zovu octene mušice), dodajte šaku vrtnog vapna da se smanji kiselost.
- Ako imate žohare, dodajte šaku vrtnog vapna i izmiješajte kompost.
- Ako izgleda kao da nešto 'nije u redu', dodajte nekoliko lopata stare zemlje.
- Ako SMRDI, vjerojatno nema dovoljno zraka, i nema dovoljno ugljika, ili je previše mokar. Malo ga izmiješajte (npr. dodajte zraka), dodajte malo 'SMEĐEG MATERIJALA' i ostavite poklopac otvoren neko vrijeme (neka malo vode ispari).

Voćne mušice Ako su voćne mušice izlegle jaja u voću (na stablima) i vidite male larve (ličinke), NEMOJTE stavljati oboljelo voće u kantu za kompost jer će se namnožiti još više voćnih mušica. (Takvo voće ćete morati baciti u kantu za obično smeće.)

Crvi Ako vidite crve (bebe iz jaja mušica) u svojoj kanti, dodajte šaku vrtnog vapna, pokrijte s nekoliko lopata zemlje i **ne otvarajte poklopac 10 dana**. Od crva će se izleći muhe, ali one će uginuti ako ne budu mogle izaći iz kante. **Ako se to dogodi, ne dopustite da vas jedna mala gomila crva dovede do toga da odustanete od kompostiranja!**

Crvi od muhe s nekoliko kukuljica.

Octena/fermentna mušica. Otprilike je ovoliko dugačka – (2mm)

Mediterranska voćna mušica (mi imamo voćnu mušicu u WA). Ona je otprilike ovoliko dugačka -----(4mm)

CROATIAN translation:
SBS In Language
Rob Gulley & Brenda Conochie,
copyright 2015 Enquiries:
greenserviceswa@gmail.com

This project is funded by the Waste Authority
through the Waste Avoidance and Resource Recovery Account